

EDITORIAL

Patru ore de educație fizică în școlile din România Four hours of physical education in the schools of Romania

Traian Bocu

Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu" Cluj-Napoca

Redactor șef al revistei Palestrica Mileniului III

Vicepreședinte al Societății Medicale Române de Educație Fizică și Sport

traian_bocu@yahoo.com

Guvernul României a anunțat oficial, în luna februarie 2013, intenția de a majora numărul orelor de educație fizică din școli și licee începând din anul școlar 2012/2013. Creșterea numărului de ore de educație fizică la 4 ore pe săptămână se preconizează a se introduce treptat, începând cu clasele a V-a și a X-a, din anul școlar 2013-2014 (1).

Este cunoscut, din rapoartele organismelor cu atribuții în promovarea sănătății populației, faptul că nivelul stării de sănătate al populației României este scăzut. Alarmante sunt procentele ridicate întâlnite în epidemiologia obezității, bolilor cardiovasculare și diabetului. Nivelul obezității a atins cote alarmante în întreaga lume ca urmare a două cauze principale: creșterea sedentarismului și alimentația nesănătoasă. La nivel european, prin intermediul Comisiei sport, au fost făcute cu câțiva ani în urmă (2007) țărilor componente recomandări cu privire la creșterea numărului de ore de educație fizică, ca măsură de combatere a sedentarismului.

Noi am mai dezbătut în paginile revistei, inclusiv în cadrul unor editoriale, aspecte legate de sănătatea populației tinere (elevi, studenți). Concluziile au vizat întotdeauna necesitatea promovării unor măsuri educative orientate către promovarea practicării sistematice/regulate a activităților fizice, ca și componentă a formării unui stil de viață favorabil sănătății. Am afirmat că o practicare sistematică în accepțiunea generală înseamnă efectuarea unui efort moderat, repartizat în minimum 3 zile pe săptămână, cu o durată convențională cuprinsă între 30 minute și 1,5 ore (***, 2007; Bocu, 2011). Reamintim că în învățământ timpul se măsoară în ore didactice de 50 minute, după care urmează o pauză de 10 minute. În învățământul superior timpul se măsoară în ore didactice duble, de 100 minute.

Oferta guvernamentală care prevede introducerea în programa didactică a 4 ore de educație fizică pe săptămână a fost însoțită de precizarea că se vor cupla câte 2 ore didactice pentru a forma două lecții mai lungi, care în opinia Ministrului Educației ar putea valorifica optim timpul necesar echipării înainte de lecție și revenirii organismului după lecția de educație fizică. „Adică, nu se duce

copilul de patru ori la educație fizică, ci se duce de două ori pe săptămână, mai ales că dintr-o oră de educație fizică, nu folosești decât vreo 25 de minute, pentru că un copil are nevoie să se dezbrace, să se încălzească, să înceapă exercițiile, să se dezaburească, să se îmbrace și să iasă pe ușă fără să răcească. Dacă vei cupla două ore, poți să faci cam o oră și zece minute educație fizică” (3).

Inițiativa guvernului vine în acord cu o recomandare a UE pentru țările europene, care printr-o directivă din anul 2007, propune trei ore de educație fizică pe săptămână pentru toate nivelurile de studiu și invită la dezvoltarea unei educații fizice care să nu fie bazată numai pe competiția sportivă pentru a nu descuraja elevii „mai slabi” (2). Din cunoștințele noastre, în aceste țări orele de educație fizică nu sunt cuplate, acestea asigurând în acest fel nivelul minim necesar pentru o practică regulată a activităților fizice săptămânale.

În afară de efectele cu certitudine benefice ale inițiativei, în cazul în care aceasta ar fi aplicată, se ridică următoarele întrebări: dacă cu 1-2 lecții de educație fizică pe săptămână a fost înregistrat procentul de scutiți de educație fizică recunoscut ca fiind îngrijorător, ce se va întâmpla cu 4 lecții pe săptămână? Se vor putea corecta planurile-cadru și programele în limita numărului actual de ore/săptămână impusă de respectarea unor norme europene, astfel încât să poată fi introduse cele 4 ore de educație fizică fără a afecta celelalte ore? Este oportună lipirea orelor două câte două cunoscând faptul că pentru o practică regulată sunt necesare 3-4 zile/săptămână? Cum se vor desfășura aceste ore la școlile care nu au sală de sport sau pe parcursul iernii? Cine și cum se vor plăti profesorii pentru prestarea acestor ore suplimentare care efectiv vor dubla normele actuale?

Răspunsurile la aceste întrebări sunt previzibile: este evident faptul că o majorare a numărului de ore de educație fizică trebuie să fie dublată de modificări aduse conținutului programelor, astfel ca acestea să fie foarte accesibile elevilor. Competiția ca formă de motivare trebuie să fie mai redusă pe durata lecțiilor, iar sistemul de evaluare pe parcurs să devină interactiv, așa fel încât

aceste modificări să stimuleze cu adevărat elevii, inclusiv pe cei cu nivelul condiției fizice mai scăzut. Se prevede un conflict între materiile fundamentale și educația fizică, din cauză că limitele superioare ale planurilor-cadru prevăzute în Legea Educației Naționale (LEN), impuse de normativele europene, nu pot fi depășite. Articolul 66 din LEN prevede, ca urmare a unor recomandări și modele europene, ca numărul de ore alocate disciplinelor din planurile-cadru de învățământ să fie de maximum 20 de ore pe săptămână la învățământul primar, 25 de ore pe săptămână la învățământul gimnazial și 30 de ore pe săptămână la învățământul liceal, tocmai pentru descongestionarea acestora. Orele sunt alocate atât pentru predare și evaluare, cât și pentru învățarea asistată de cadrul didactic, a conținuturilor predate, conform LEN (***, 2011). Această încărcătură redusă a planurilor-cadru vizează tocmai posibilitatea efectuării de către elevi a unor activități extracurriculare, inclusiv activități sportive, care să vină în completarea orelor cuprinse în trunchiul comun. Cuplarea orelor câte două nu va avea efectul scontat. Numărul lecțiilor pe săptămână va fi practic tot două, neasigurându-se în acest fel o practică regulată. Cu acest sistem aplicat, un elev/elevă bolnav nu va lipsi la o singură oră, ci la două ore deodată. În opinia noastră mai mare ar fi beneficiul practicării a 4 lecții distribuite în 4 zile pe durata unei săptămâni.

În consecință, considerăm că Ministerul Educației Naționale nu ar trebui să-și aroge singur promovarea sănătății populației școlare prin asigurarea în totalitate a condițiilor de practicare a activităților fizice sistematice. Colaborarea cu Ministerul Sănătății, prin implementarea unor strategii de sănătate publică, precum și cu Autoritatea

Națională pentru Sport, prin aplicarea prevederilor recente ale proiectului intitulat CSpS finanțat de către UE în 2010-2011, considerăm că este calea de urmat în promovarea sănătății populației tinere, respectiv elevii. Conform acestui proiect, ca urmare a deciziei Comisiei Europene de a face din activitatea fizică promotoare de sănătate, o piatră de hotar a politicilor sale în domeniul sportului, Cluburile sportive au primit un fel de mandat imperativ să se implice în promovarea mișcării pentru sănătate. În cadrul acestui proiect, specialiștilor și structurilor sportive de performanță (în speță cluburilor sportive școlare), li se recomandă să nu mai persiste în atitudinea exclusivistă și păguboasă pentru toată lumea, de a se adresa doar celor cu potențial și dorință de a face performanță sportivă (Dumitru, 2012).

Bibliografie

- Bocu T. Repere vizând îmbunătățirea sănătății populației școlare prin activități de educație fizică și sport. *Palestrica Mileniului III și Civilizație și Sport* 2011; 12 (1):7-10
- Dumitru G. Ghidul Cluburilor Sportive pentru Sănătate. *Palestrica Mileniului III și Civilizație și Sport* 2012; 13 (1):69-70
- ***. Legea Educației Naționale. MO, partea I, nr. 18/10.1.2011
- ***. Cartea albă privind sportul. Ed. Oficiul pentru Publicații Oficiale ale Comunităților Europene. Luxemburg, 2007, 9

Website-uri vizitate

- (1) agerpres.ro accesat la 10 ianuarie 2013
- (2) <http://media.education.gouv.fr/file/87/0/20870.pdf> accesat la 10 ianuarie 2013
- (3) http://www.realitatea.net/ministerul-educatiei-introduce-4-ore-de-educatie-fizica-pe-saptamana_1109472.html#ixzz2L8baYFfr accesat la 10 ianuarie 2013